

**IS PAN WSPÓŁORGANIZATOREM
MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU
ETNOLINGWISTYCZNEGO „ETNOLINGWISTYKA –
BILANS DYSCYPLINY: STAN BADAŃ, METODY
I POSTULATY BADAWCZE”**

W dniach od 20 do 24 czerwca 2021 roku w Lublinie odbywał się I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny „Etnolingwistyka – bilans dyscypliny: stan badań, metody i postulaty badawcze”. Kongres był współorganizowany przez Komisję Etnolingwistyczną przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów, Komisję Etnolingwistyczną Komitetu Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Instytut Neofilologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk.

Jako cele Kongresu wskazano:

- prezentację obecnego stanu etnolingwistyki jako dyscypliny, tj. kierunków, stosowanych terminów, metod i postulatów badawczych oraz danych relevantnych etnolingwistycznie;
- przedyskutowanie relacji etnolingwistyki z innymi dyscyplinami: antropologią kulturową, dialektologią, folklorystyką, etnografią, etymologią itp.;
- przedstawienie najważniejszych (ukończonych i realizowanych) fundamentalnych opracowań etnolingwistycznych (słowników, leksykonów, atlasów) oraz baz danych i kartotek;
- zaprezentowanie opisów wybranych konceptów kulturowych w ramach poszczególnych tradycji etnolingwistycznych: „ludowych”, „narodowych” oraz „transnarodowych”.

W spotkaniu uczestniczyło liczne międzynarodowe grono badaczy reprezentujących ośrodki naukowe z Australii, Austrii, Belgii, Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Francji, Litwy, Macedonii, Polski, Rosji, Serbii, Słowacji oraz Ukrainy. Odbyło się 7 posiedzeń plenarnych oraz 19 sekcyjnych. W sumie zaprezentowano 115 referatów. Program Kongresu oraz materiały kongresowe dostępne są na stronie: <http://kongresetnolingwistyczny.pl>.

Obrady plenarne były w czasie rzeczywistym transmitowane w Internecie za pośrednictwem mediów społecznościowych:

<https://www.facebook.com/MKELublin>.

Można do nich ciągle wracać – nagrania są dostępne pod adresem <https://www.facebook.com/MKELublin/videos>. Wkrótce na tej samej platformie udostępnione zostaną nagrania z obrad sekcyjnych.

(Oprac. D. Pazio-Włazłowska)

Dofinansowano z programu
„Doskonała nauka”
Ministra Edukacji i Nauki.

**DZIEWIĄTA MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA
KRONIK ŚREDNIOWIECZNYCH (9TH MEDIEVAL
CHRONICLE CONFERENCE) W POZNANIU**

W dniach 14–16 lipca 2021 roku odbyła się 9. Konferencja Kronik Średniowiecznych, której współorganizatorem był Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Konferencja – pierwotnie planowana na rok 2020 – zorganizowana została rok później z wykorzystaniem instytucyjnej platformy on-line Zoom. Sesja ta była już dziewiątym spotkaniem naukowców z całego świata zajmujących się badaniem różnych aspektów kronikarstwa średniowiecznego. Cykl zapoczątkowała konferencja w holenderskim Driebergen, zorganizowana w 1996 roku przez Uniwersytet w Utrechcie, a jej inicjatorem był dr Erik Kooper. Przyjęto trzyletni cykl organizacji sesji. Druga konferencja odbyła się w 1999 roku również w Driebergen, trzecia – w 2002 roku w miejscowości Doorn. Była ostatnią przygotowaną przez utrechcki ośrodek naukowy. Od 2005 roku konferencje organizowane są przez różne europejskie instytucje naukowe – uniwersytety w Reading, Belfaście (2008), Pécsu (2011), Liverpoolu (2014) i Lizbonie (2017). W Lizbonie przyjęto kandydaturę Poznania jako miejsca następnego spotkania. »

Obok IS PAN współorganizatorami konferencji byli: Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz The Medieval Chronicle Society.

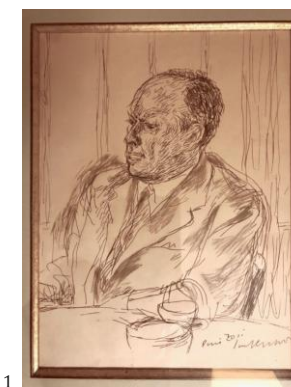
Ze strony IS PAN w jej organizacji udział wzięli: prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr Jakub Banasiak, dr Wojciech Mądry, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz, autorka logo konferencyjnego, oraz mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska. Ze strony WH UAM konferencję przygotowywali: prof. dr hab. Józef Dobosz, Dziekan Wydziału, dr hab. Magdalena Biniaś-Szkopek, prof. ucz., dr Miłosz Sosnowski oraz dr Robert Tomczak. W konferencji wzięli udział badacze z 22 krajów: Australii, Belgii, Chin, Cypru, Czech, Gruzji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Izraela, Francji, Kanady, Litwy, Łotwy, Niemiec, Polski, Portugalii, Rosji, Singapuru, Stanów Zjednoczonych, Węgier i Wielkiej Brytanii.

Sesję otworzyły wystąpienia prof. dr hab. Bogumiły Kaniewskiej, Rektora UAM; dr hab. Nicole Dołowy-Rybińskiej, prof. inst., Zastępczyni Dyrektora IS PAN, która przedstawiła charakterystykę Instytutu; prof. dr. Graeme Dunphy'ego, Przewodniczącego The Medieval Chronicle Society oraz prof. dr hab. Ryszarda Grzesika, Przewodniczącego Rady Naukowej IS PAN. Dwóch pracowników Instytutu wygłosiło referaty. Dr Adrien Quèret-Podesta w wystąpieniu *La «matière de Troie» dans les plus anciennes chroniques d'Europe Centrale* przedstawił znajomość i wykorzystanie *Historii Trojańskiej* w najstarszych kronikach Europy Środkowej: Anonima tzw. Galla, Kosmasa oraz anonimowego notariusza króla Béli. Natomiast prof. dr hab. Ryszard Grzesik w referacie *The Slavs in the Hungarian Chronicles* omówił obraz Słowian w kronikach węgierskich.

(Oprac. R. Grzesik, A. Quèret-Podesta)

OTWARTE SEMINARIUM ZAKŁADU LITERATUROZNAWSTWA I KULTUROZNAWSTWA ORAZ ZAKŁADU BADAŃ NARODOWOŚCIOWYCH IS PAN

Dnia 8 czerwca 2021 roku w trybie on-line na platformie Zoom odbył się wykład dr hab. Ireny Grudzińskiej-Gross, prof. inst., który dotyczył jej pracy nad biografią Aleksandra Weissberga-Cybulskiego (1901–1964), autora książki *Wielka czystka* (1951), oraz trudnych wyborów bohatera biografii i jego środowiska – rówieśników XX wieku.

1. Aleksander Weissberg i jego pierwsza żona Eva Striker (Zeisel) w Charkowie, 1932. Źródło: Eva Zeisel archive; 2. Alexander Weissberg-Cybulski, portret narysowany przez Józefa Czapskiego. Źródło: Caroline Dattner archive

Prelegentka mówiła także o swoich trudnych wyborach związanych z pisaniem środowiskowej biografii lewicowej inteligencji pierwszej połowy XX wieku.

Środowisko A. Weissberga-Cybulskiego składało się z osób w większości pochodzących z różnych części Austro-Węgier, aktywnych w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku w Wiedniu, Berlinie, Moskwie, Charkowie, a potem w wojennej Europie. Dużą ich część stanowili Żydzi. Jednym z tematów powstającej książki jest więc kwestia asymilacji i antysemityzmu oraz licznych wędrówek naukowców, artystów i pisarzy w poszukiwaniu pracy i bezpieczeństwa. Rozdziały książki śledzą peregrynacje Weissberga-Cybulskiego z kraju do kraju, a potem z więzienia do więzienia, obozów i getta.

Autorka mówiła także o pracy dla podwójnej polsko- i anglojęzycznej publiczności, o koniecznej ostrożności przy posługiwaniu się autobiografią jako źródłem i dokumentami z przesłuchań NKWD i Gestapo. Ponieważ Weissberg-Cybulski był inżynierem fizykiem i hazardzistą, roboczy tytuł książki to *Ryzyk-fizyk*.

(Oprac. I. Grudzińska-Gross)

Dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. inst. – literaturoznawczyni, historyk idei, eseistka. Jej obszar zainteresowań to kultura literacka i polityczna Europy Wschodniej XX wieku. »

Autorka wielu artykułów i monografii, m.in. *Piętno rewolucji: Tocqueville, Custine i wyobrażenia romantyczna* (1995); *Miłosz-Brodski: pole magnetyczne* (2007); *Złote Żniwa. Rzecz o tym co się działo na obrzeżach Zagłady Żydów* (2011, wspólnie z J. T. Grossem); *Honor, horror i klasycy. Eseje* (2012), *Miłosz i długi cień Zagłady* (2020). Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej (1996) oraz Krzyżem Oficerskim tego Orderu (2007).

DWA OTWARTE SEMINARIA ZAKŁADU JĘZYKOZNAWSTWA IS PAN

Dnia 1 czerwca 2021 roku odbyło się seminarium Zakładu Językoznawstwa IS PAN poświęcone tym razem tematyce mazurskiej. Mgr Piotr Szatkowski, doktorant IS PAN „Studiów interdyscyplinarnych: pogranicza, mniejszości, migracje w perspektywie socjolingwistycznej”, wystąpił z prelekcją pt. *Umarło śmiercią naturalną – fonetyczne i leksykalne pozostałości gwary mazurskiej w świetle badań terenowych 2019–2021*.

Badania terenowe dotyczą biografii i praktyk językowych potomków rdzennej ludności Mazur. Z około dwustutysięcznej społeczności Mazurów do dziś na obszarze Polski żyje tylko ok. dziesięć tysięcy osób o przynajmniej częściowo mazurskich korzeniach. Większość przedwojennej ludności regionu wyjechała bądź została deportowana po wojnie do Niemiec. Ci, którzy pozostali do dziś, żyli na pograniczu kilku kodów językowych – języka polskiego ogólnego, gwar mazurskich, a także języka dolnoniemieckiego i wysokoniemieckiego. Obecnie lokalne odmiany – mazurski, dolnoniemiecki oraz regionalna wersja języka wysokoniemieckiego – wychodzą z użycia, a Mazurzy coraz bardziej asymilują się językowo do społeczności ogólnopolskiej bądź umacniają tożsamościową przynależność do mniejszości niemieckiej, używając języka wysokoniemieckiego.

Mimo to, w pamięci informatorów, a nieraz i w ich codziennym języku, pozostają pewne ślady fonetyczne, leksykalne, fleksyjne czy morfologiczne wywodzące się ze słowiańskich i germańskich gwar charakterystycznych niegdyś dla obszaru Mazur. Po omówieniu najważniejszych uwarunkowań historyczno-językowych prelegent przedstawił przykłady takich pozostałości uzyskane w formie informacji pobocznych w toku badań nad biografiami i praktykami językowymi Mazurów.

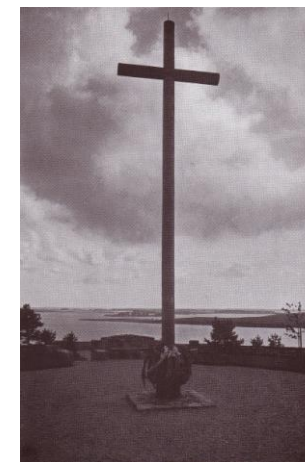
W dyskusji przeprowadzonej po prelekcji padły przede wszystkim pytania o rolę germanizmów w gwarach mazurskich, a także o zapożyczenia z języka staropruskiego występujące w nieliterackich kodach językowych regionu.

(Oprac. P. Szatkowski)

Mgr Piotr Szatkowski – doktorant IS PAN zajmujący się gwarami i kulturą Mazur oraz językiem staropruskim. Ukończył skandynawistykę na Uniwersytecie Gdańskim; prywatnie rewitalizator etnolektu mazurskiego i języka staropruskiego oraz obserwator mniejszości etnicznych i grup regionalnych żyjących w różnych zakątkach Ziemi. Autor *Elementarza mowy mazurskiej* (2019), tłumacz *Małego Księcia* na język staropruski (2015) i język mazurski (2018) oraz współautor *Słownika mowy mazurskiej* (2019); redaktor czasopisma „Céch – Mazurski Cejtunek”.

Część badań terenowych prowadzona była w ramach grantu NCN 2020/37/N/HS2/01699 PRELUDIUM-19 pt. „Mazurzy – znikające świadectwo językowej przeszłości polsko-niemieckiego pogranicza. Współczesne praktyki językowe potomków rodzimej ludności Mazur”, pod kierownictwem Piotra Szatkowskiego.

Krzyż przydrożny na jednym z mazurskich wzgórz. Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e7/J%C3%A4gerh%C3%B6he.JPG/800px-J%C3%A4gerh%C3%B6he.JPG>

Dnia 9 czerwca 2021 roku dr Julia Chodyniuk wygłosiła referat *Socjolingwistyczne aspekty dwujęzyczności osób z Białorusi i Ukrainy przybyłych do Polski w ostatnich latach*. W wystąpieniu zaprezentowała początek swoich badań nad językiem osób przyjeżdżających głównie z Białorusi i skupiła się na takich problemach badawczych, jak: wielojęzyczność jako fenomen w kontekście komunikacji międzykulturowej, komunikacja międzykulturowa jako źródło kształtowania tożsamości, współoddziaływanie języków i kultur, pogranicze: dwujęzyczność i dwukulturowość, zmiana statusu społecznego a wielojęzyczność, czynniki wyznaczające interferencję, językowy portret migranta edukacyjnego. »

Autorka, która swe metody badawcze opiera na wywiadzie i ankiecie, przedstawiła wybór pytań z ankiety sporządzonej dla prowadzenia badań socjolingwistycznych oraz wstępne próby analizy uzyskanych danych. Przedmiotem prowadzonych badań jest interakcja społeczna jednostek zaangażowanych na przykładzie ruchu społeczno-geograficznego, a także dynamiki zmian społecznych, relacji jednostek w ramach starego i nowego społeczeństwa, a przede wszystkim użycia różnych kodów językowych w trakcie tych zmian.

(Oprac. J. Chodyniuk)

Dr Yuliya Khadyniuk (Julia Chodyniuk) – językoznawczyni, członek-korespondent Rosyjskiej Akademii Nauk Pedagogicznych i Społecznych, Członek Rady Naukowej Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Uścisk dłoni”, Członek Międzynarodowej Rady Ekspertów Recenzowanego Czasopisma „Непрерывное педагогическое образование: проблемы и поиски”, starszy wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Obszary badań: interferencja, pogranicze językowe, badania socjolingwistyczne. Jest autorką kilkunastu artykułów naukowych, współautorką podręcznika do nauki języka polskiego jako obcego *Regionalna historia i kultura Polesia w nauczaniu języka polskiego* (2019). Obecnie prowadzi badania nad dwujęzycznością i wielojęzycznością osób przyjeżdżających z Białorusi.

SPOTKANIE LABORATORIUM ŚRODKOWOEUROPEJSKIEGO PRZY IS PAN

Dnia 1 lipca 2021 roku odbyło się spotkanie on-line Laboratorium Środkowoeuropejskiego, działającego przy Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Gościem spotkania był dr Rafał Majerek z Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, który zaprezentował temat *Poszerzanie przestrzeni wolności. Pisarstwo kobiet w literaturze słowackiej po 1989 roku*.

W rozwijającej się w warunkach pluralizmu literaturze słowackiej jednym z najistotniejszych procesów w tym okresie była zmiana pozycji pisarstwa kobiet, jego stopniowe „wychodzenie z cienia”, przesuwanie się do centrum życia literackiego. Zróżnicowane głosy kobiet stały się coraz wyraźniej słyszalne, dzięki nim w znaczący sposób wzbogacony został zarówno rejestr tematyczny literatury, jak i repertuar strategii artystycznych. Kulturową reprezentację zyskały doświadczenia wcześniej przemilczane i tabuizowane oraz problemy, które przesłaniały pozornie neutralne uniwersalizacje.

Pisarstwo kobiet, rozumiane jako jedna z praktyk symbolicznych słowackiej kultury współczesnej, stało się środkiem umożliwiającym poszerzenie przestrzeni wolności, uczestniczyło w procesie tworzenia wartości oraz włączyło się w dyskusję nad kształtem wspólnoty. Proces ten przedstawiono na materiale prozy kilku współczesnych pisarek słowackich, uwzględniając także kontekst rozwoju słowackiej myśli feministycznej.

(Materiał ze strony IS PAN)

SEMINARIUM ON-LINE: „CO CZYTANO W GETTACH?”

„Co czyta ludność? Temat ten ciekawi każdego Żyda, a po wojnie będzie interesował świat. Świat zapyta: Co myśleli ludzie z Musa-Dah, [ludzie] z getta warszawskiego, którzy rozumieli, że nie ominie ich śmierć [...]. Czytają pamiętniki Lloyda George’a, powieści światowej literatury o poprzedniej wojnie światowej itp., czytają z upodobaniem te strony, na których opisany jest rok 1918, klęska Niemiec”.

Słowa te zapisał w czerwcu 1942 roku Emanuel Ringelblum. Siedemdziesiąt dziewięć lat później odpowiedzi na inicjujące je pytanie szukano podczas czwartego z cyklu seminariów: „Co czytano w gettach”, które odbyło się 7 lipca 2021 roku na platformie Zoom. Trudno o gettowe świadectwa osobiste, w których nie znalazłyby się wzmianki poświęcone lekturom. Przynajmniej drobiazgi, wszak zwykle są to obszerniejsze fragmenty zapisków. Relacje gettowe pozwalają na stworzenie długiej listy książek, do których miano dostęp i które postrzegano jako ważne. »

Z Hożej, Wspólnej i Marszałkowskiej
Jechały wozy..., wozy żydowskie....
Meble, stoły i stołki,
Walizeczki i tobołki,
Kufry, skrzynki i bety,
Garnitury, portrety,
[...] Książki, cacka i wszystko
Władysław Szlengel

Dr Joanna Podolska, dyrektorka Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi, wygłosiła referat *Chava Rosenfarb i Dawid Sierakowiak – ich gettowe lektury*, zaś dr hab. Joanna Maleszyńska z Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zaprezentowała wykład „*Życie surowo wzbronione*”. Antoni Marianowicz o czytaniu i pisaniu w *getcie*. Dr Daria Nowicka przygotowała wystąpienie „*Czytane od końca*” – o lekturach z *getta*. Portret Haliny Birenbaum, a dr hab. Rafał Koschany z Instytutu Kulturoznawstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zaprezentował wyniki badań nad zagadnieniem: *Czy było kino w getcie?* Natomiast dr hab. Joanna Roszak, prof. inst., z naszego Instytutu prześledziła wzmianki o lekturach gettowych w zapisach zmarłej 16 lutego bieżącego roku pisarki Irit Amiel (*Osmalona, ocalająca. O jednej lekturze Irit Amiel z czasu Zagłady*). Wygłoszone teksty – wraz z innymi z poprzednich edycji seminarium – zostaną wydrukowane w tomie, który ukaże się pod koniec 2021 roku.

Organizatorzy tego wydarzenia to Zespół Badań nad Pokojem przy Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Kulturoznawstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Fundacja Józefa Rotblata.

(Materiał ze strony IS PAN)

SLAWISTYCZNE ŚRODY

Dnia 23 czerwca 2021 roku na platformie Zoom dr Robert Borges w wystąpieniu pt. *New Speakers of Minority Languages: Emergent Grammar and Linguistic Entrenchment as a Catalyst for Language Change* (Nowi mówcy języków mniejszościowych: ugruntowanie gramatyczne i lingwistyczne jako katalizator zmian językowych) zaprezentował swoje badania wpisujące się w zagadnienia antropologii i socjologii języka.

W ramach projektu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki / Norway Grants (2021–2023) „Nowi użytkownicy języków mniejszościowych: biegłość, odmiana i procesy zmian” autor zamierza zbadać hipotezę głoszącą, że przyswajanie drugiego języka odgrywa rolę w zmianie języka pierwotnego, na podstawie bez-

pośrednich dowodów w postaci danych językowych od „nowych mówców” dwóch języków mniejszościowych używanych w Polsce: kaszubskiego i wilamowskiego

Termin „nowy mówca” odnosi się do osoby, która podjęła świadomą decyzję o nauce języka zagrożonego lub mniejszościowego poza „zwykłą ścieżką” socjalizacji językowej opiekun – dziecko. W przeciwieństwie do ustandaryzowanych odmian narodowych, języki zagrożone i mniejszościowe są zazwyczaj bardzo podatne na zmiany ze względu na liczbę użytkowników w populacji, ich pozycję społeczną itp. w stosunku do dominującego społeczeństwa. Co więcej, w przypadku wspomnianych wyżej języków „nowi mówcy” są bardzo widocznymi użytkownikami języka w swoich społecznościach językowych, co oznacza, że ich cechy charakterystyczne docierają do szerszego segmentu społeczności językowej niż cechy tych, którzy uczą się drugiego języka w powszechnie używanych odmianach narodowych.

W swoim wykładzie dr Robert Borges najpierw usytuował program badawczy w teoretycznych ramach Linguistic Entrenchment (ugruntowania językowe) i przedstawił niektóre wyniki wcześniejszych badań, które przyczyniły się do opracowania bieżących pytań badawczych i orientacji teoretycznej. Następnie przedstawił protokoły gromadzenia danych w warunkach pandemii Covid-19. Na koniec omówił procedury analizy danych i sposób, w jaki analizy różnych typów danych współdziałają ze sobą.

(Oprac. R. Borges, wersja polska A.A. Kaim)

Dr Robert Borges – językoznawca specjalizujący się w dokumentacji językowej, wielojęzyczności, zagrożeniu języków i ich rewitalizacji, opisie języka i typologii języków, gromadzeniu i przetwarzaniu danych, technologii językowej, antropologii języka. Autor monografii *The Life of Language: Dynamics of Language Contact in Suriname* (2013); kierownik projektu: „New Speakers of Minority Languages: proficiency, variation, and change” POLS NCN, DEC-2020/37/K/HS2/02779.

**OTWARTE SEMINARIUM NAUKOWE W KIJOWIE
ZORGANIZOWANE PRZEZ INSTYTUT JĘZYKA
UKRAIŃSKIEGO NARODOWEJ AKADEMII NAUK
UKRAINY (NANU)**

W dniach 8–9 czerwca 2021 roku w Kijowie odbyło się seminarium naukowe „Поняття цінності в суспільному житті і в мові” organizowane przez Instytut Języka Ukraińskiego NANU. W ramach projektów „Bibliografia on-line światowego językoznawstwa slawistycznego” oraz „Innowacje leksykalne, słowotwórcze i frazeologiczne we współczesnych językach słowiańskich” realizowanych wspólnie z IS PAN wzięli w nim udział pracownicy naszego Instytutu, w tym dr Jakub Banasiak i dr Paweł Kowalski z referatami *Wartościowanie informacji w języku bułgarskim i polskim* oraz *Hierarchizacja a wartościowanie w języku i językoznawstwie*.

Seminarium, choć ze względów epidemiologicznych organizowane w formie zdalnej, spotkało się z dużym zainteresowaniem, szczególnie ze strony ukraińskiej.

Zagadnienia przedstawiane przez 18 prelegentów koncentrowały się wokół problematyki pojęcia ‘wartość’, zarysowując problemy zarówno od strony ogólnej, teoretycznej, jak też praktycznej, odnoszącej się do węższych, konkretnych tematów.

(Oprac. M. Fastyn)

**SEMINARIUM „TRADYCJA CHCIANA I NIECHCIANA.
PRZESZŁOŚĆ AKCEPTOWANA I ODRZUCANA. CASUS
KULTUR NARODOWYCH I KONTEKST EUROPEJSKI”
WYDZIAŁU ARTES LIBERALES UNIwersYTETU
WARSZAWSKIEGO**

Dnia 1 czerwca 2021 roku dr Agnieszka Aysen Kaim wzięła udział w seminarium „Tradycja chciana i niechciana. Przeszłość akceptowana i odrzucana. Casus kultur narodowych i kontekst europejski”, zorganizowanym przez Wydział Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego z wykładem pt. *Ludzie dwóch kultur – pomiędzy chrześcijaństwem a islamem, pomiędzy Okcydentem a Orientem*.

Spotkanie miało charakter dyskusji wokół książki prelegentki *Ludzie dwóch kultur. Wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku* (2020), dostępnej pod linkiem:

<https://ispan.waw.pl/ireteslaw/handle/20.500.12528/1783>

Dyskusja toczyła się wokół pytań: Jak badać trajektorie biograficzne postaci *go between*, jak opisywać ich powikłania tożsamościowe na pograniczu kultur chrześcijańskiej i muzułmańskiej? Jaką wybrać metodologię? Czy teza, która za przyczynę kariery i spełnienia w Imperium Osmańskim podaje dwukulturową formację tożsamościową jednostek, opartą na osmańskim pluralizmie etniczno-religijnym, nie jest poznawczo uproszczona i naiwnie podporządkowana współczesnej fascynacji wielokulturowością? W jaki sposób wesprzeć obecny kryzys wielokulturowości opisaniem modeli funkcjonujących w przeszłości? »

Zdjęcie Konstantego
Borzęckiego vel Mustafy
Celâleddina Paşy
Źródło:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mustafa_dzelaledin.jpg#/media/Plik:Mustafa_dzelaledin.jpg

W dyskusji udział wzięli m.in. prof. dr hab. Jolanta Sujecka, prof. dr hab. Stefan Kieniewicz, dr hab. Hieronim Grala, dr Marzena Maciulewicz.

(Oprac. A. A. Kaim)

Dr Agnieszka Aysen Kaim – orientalistka, tłumaczka języka tureckiego, pracuje w Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, zajmuje się literaturą ustną, sztuką widowiskową na Bliskim Wschodzie, kinematografią turecką, wpływami tureckimi na Bałkanach, mistycyzmem muzułmańskim w literaturze i obrzędach, Polakami kategorii *go between* w Imperium Osmańskim. Członkini Zarządu Europejskiej Federacji Opowiadaczy i Stowarzyszenia „Grupa Studnia”, w którym działa jako opowiadaczka i animatorka kultury, realizując projekty kulturalne w kraju i za granicą. Autorka monografii *Meddah – turecki tradycyjny teatr jednego aktora. Spotkanie tradycji kultury ustnej z kulturą widowiskową* (2020); *Ludzie dwóch kultur. Wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku* (2020) oraz autorskiej opowieści dla dzieci i młodzieży *Bahar znaczy Wiosna* (2015).

FESTIWAL „JEMY BORÓWKI NA POLU”, CZYLI WAKACYJNE SPOTKANIA Z JĘZYKIEM POLSKIM W RABCE ZDROJU

Dnia 30 i 31 lipca 2021 roku dr Agnieszka Aysen Kaim wzięła udział w dwóch wydarzeniach w programie wakacyjnych spotkań z językiem polskim „Jemy borówki na polu”, organizowanych przez fundację Bookowy Dom w Rabce Zdroju.

Jako tłumaczka języka tureckiego uczestniczyła w debacie „Jak świat, w którym żyjemy, wpływa na nasz język” obok Marty Dybuli-Östholm (język szwedzki), Tomasza Kwietnia (język włoski) i Katarzyny Sarek (język chiński) oraz Piotra Krasnowolskiego (język angielski), prowadzonej przez Barbarę Gawryluk (język szwedzki).

Następnego dnia wystąpiła w wieczorze opowiadaczy „Moja historia Cię zaskoczy”, w którym wzięli udział także: zwyciężczyni sabałowych bają, Irena Stopa, improwizator Grzegorz Uzdański, opowiadaczka i piosenkarka Magda Lena Górka oraz muzyk Serge Tamas.

Reprezentująca nurt łączący narrację sceniczną z działaniami popularyzatorsko-naukowymi dr Agnieszka Aysen Kaim w formie performatywnej zaprezentowała opowieść o bohaterze swoich badań naukowych, Wojciechu Bobowskim vel Alim Ufki Beju. Program opracowała na podstawie wydanej niedawno monografii *Ludzie dwóch kultur. Wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku* (2020). Nagranie z wieczoru jest dostępne pod linkiem:

<https://www.facebook.com/watch/?v=223467032984448> »

Z archiwum fundacji Bookowy Dom. Fot. Maciej Wacławik

Z archiwum fundacji Bookowy Dom. Fot. Maciej Wacławik
(Oprac. A. A. Kaim)

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Numer 17 czasopisma „Adeptus” dostępny na Platformie

Na Platformie czasopism Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk (ISS PAS Journals) został opublikowany 17 numer czasopisma „Adeptus” (<https://ispan.waw.pl/journals/index.php/adeptus/issue/view/126>) zatytułowany intrygująco *Geniusze, kosmici i dinozaury*, którego pomysłodawcami byli dr Karolina Ćwiek-Rogalska i dr Maciej Mętrak. Tom zawiera teksty poświęcone różnym „zagadnieniom powstałym na styku nauk ścisłych i humanistyki, między innymi etycznym i metafizycznym implikacjom odkryć oraz teorii objaśniających fundamentalne mechanizmy przyrody, spekulatywnym pograniczom nauki, takim jak futurologia czy ksenobiologia, mistyfikacjom

i falsyfikatom służącym uwiarygodnieniu hipotez oraz prowokacjom obnażającym pseudonaukę, badaniom antropologicznym z zakresu etnobotaniki, etnozologii i ludowych koncepcji astronomicznych, czy wreszcie nauce w kulturze popularnej i sztuce” (z artykułu wstępnego Pomysłodawców numeru). Pretekstem do podjęcia tej problematyki stały się trzy bliskie rocznice przypadające w ubiegłym i w tym roku: sto trzydziesta rocznica urodzin czeskiego pisarza Karela Čapka, setna rocznica urodzin polskiego pisarza Stanisława Lema oraz czterdziesta rocznica śmierci czeskiego malarza i twórcy rekonstrukcji organizmów kopalnych Zdeňka Buriana.

Zapraszamy do lektury.

(Oprac. D. Leśniewska)

Publikacja została przygotowana pod patronatem Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych, Centrum Badań nad Wartościami w Nauce i Technice im. Karela Čapka i Muzeum Zdeňka Buriana w Štramберку.